

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Știri îngrijitoare.

Sibiu, 13 Noembrie n.

Moștenitorul nostru de tron, Arhiducele *Francisc Ferdinand*, a sosit luni dimineața, cu totul pe neașteptate, la Budapesta, și numai de-cât s'a prezentat (la orele 9) în audiență la Majestatea Sa, Impăratul și Regele nostru *Francisc Iosif I*. Audiența a durat aproape o oră întreagă.

După audiență, la orele 11, s'a ținut apoi consiliu militar în palatul regal din Buda, sub presidenția *Maiestății Sale*, fiind de față *Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand*, ministrul de război *Auffenberg*, șeful statului major al armatei austro-ungare *Schemua*, ministrul comun de externe *Berchtold*, și inspectorul suprem al armatei austro-ungare *Conrad von Hötendorf*.

Despre rezultatele acestui consiliu militar nu s'a putut afla nimica, ținându-se toate hotărârile luate în cel mai mare secret; dar e afară de orice îndoială, că au fost discutate în consiliu chestii importante militare și de domeniul politice externe. Nu greșește nime când presupune, că vorba a putut să fie în acest consiliu numai despre eventuala mobilizare a armatei austro-ungare și despre intrarea monarhiei noastre în focul războiului.

Cumcă situația e gravă, foarte gravă, se poate vedea și din faptul, că moștenitorul de tron *Francisc Ferdinand*, care a avut separat o lungă întrevvedere cu ministrul comun de externe *Berchtold*, va fi astăzi, Miercuri, în Berlin, unde imediat după sosire va fi primit în audiență din partea Impăratului *Wilhelm al Germaniei*.

Îi va spune, sigur, despre hotărârile luate în consiliul militar ținut luni în Budapesta, îi va cere aprobarea planurilor croite și sprijinul întreg al imperiului german pentru executarea acestor planuri.

De ce natură pot fi aceste planuri? Nu e greu a le afla. Monarhia noastră nu poate permite o întărire prea din cale afară a statelor mici balcanice, cari se răfuesc acum cu succes atât de frumos cu Turcia, și mai ales nu poate permite, ca Albania să fie împărțită între Sârbia, Grecia și Muntenegru, cum e făcut planul, și ca Sârbia să ajungă stăpână pe mai multe porturi de mare. S'a trimis vorbă deci Sârbiei, prin ambasadorul monarhiei noastre dela Belgrad, care Sâmbătă a plecat din Budapesta, provăzută cu toate instrucțiunile, ca Sârbii să-și reducă petensiunile și să nu-și le estindă până acolo, unde ele se lovesc de interesele altora, — căci urmările au să fie pentru ei deasastroase.

Se așteapă acum răspunsul Sârbiei, și dacă acesta va fi mulțumitor pentru monarhia noastră, primejdia e trecută; în cas contrar, urmează mobilizarea armatei austro-ungare și intrarea ei în Sârbia, care earăși nu va rămâne izolată, ci pe lângă tovarășele ei de luptă de acum, va mai avea sigur și sprijinul Rusiei.

Toate acestea fapte ne arată în modul cel mai neîndoios, că primejdia unui războiu mare e la ușă. Să mai punem apoi la cele comunicate mai sus și faptul, că străinătatea a abzis pieței financiare maghiare în zilele trecute credite de peste 200 milioane, și iată că avem întregul tablou trist al situației în care ne aflăm.

Și în fața marelui primejdii care ne amenință, înflăcărații patrioți din opoziția unită maghiară n'au alta de lucru, decât să ațâțe opiniunea publică maghiară, cu graiul și în scris, în contra României, prezentând lucrurile astfel, ca și cum monarhia noastră va trebui să intre în focul războiului pentru România, spre a-i asigura acesteia compensațiile pe cari le cere. Iar pentru România, care n'a făcut Ungariei nici

un bine, „n'au să dea Ungurii nici un ban și nici un soldat!“ Uită marii politicieni maghiari, că nu România are trebuință de prietenia Austro-Ungariei, ci din contră, monarhia noastră e avisată la prietenia României, care, dacă ar fi acordată cumva altui mare stat european, de es. Rusiei, n'ar fi astăzi țară mai tare primejduită și amenințată decât tocmai — Ungaria!

Instrucție

privitoare la organizarea cursurilor de analfabeteți.

Formând problema cursurilor de analfabeteți un obiect de îngrijire generală în cele mai multe state europene, ea trebuie să ne preocupe și pe noi într-o măsură chiar mai mare decât pe acestea, cu atât mai vădit cu cât se știe, că în Ungaria cel mai însemnat procent al analfabetilor — conform statisticilor oficiale — îl dă tocmai poporul nostru.

Prin urmare, se impune în mod imperios o organizare serioasă a acestor cursuri. Numai dela o bună organizare vom putea aștepta ca ele să fie în adevăr aceea ce dorim cu toții: *instituția răspânditoare de lumină binefăcătoare în rândurile credincioșilor noștri*.

Această organizare e necesară și din motivul, că alți compatrioți de-ai noștri, o au deja. Iar datoria noastră este, să stăruim a fi cel puțin alături de ei și în domeniul cultural.

Maghiarii de pildă au o instituție numită „*Országos Közművelődési Tanács*“, care de mai mulți ani lucrează sistematic la instruirea analfabetilor. Ei au dat acestor cursuri o organizare destul de solidă, ceea ce a dovedesc rezultatele strălucite obținute an de an. Astfel în anul trecut (1911) această instituție a organizat în 42 de comitate 342 cursuri de analfabeteți, dând examen cu succes ban 6748 de cercetători. A ajuns deci la astfel de rezultate, față de cari ale noastre sunt cu desăvârșire minimale.

Nu trebuie însă să credem, că la noi nu s'ar putea face așa ceva. Cu atât mai vădit nu, cu cât trecutul ne dă dovezi reale despre posibilitatea unor rezultate frumoase. Astfel la 1870 — când s'au organizat pentru întâia oară aceste cursuri la inițiativa fericitului Șegana — s'au ținut cursuri în iarna acestui an în 155 co-

mune, instruindu-se 5442 analfabeteți. Iată deci, că prin însușirea și stăruința neîntreruptă, putem obține și noi aceleași rezultate frumoase și salutare.

Însușirea aceasta dela 1870 însă, n'a fost de durată prea lungă. Ea abia s'a susținut la suprafață câțiva ani, ca în urmă să dispară cu totul și cu ea deodată și cursurile. Ele au reînviat abia după 35 de ani, la 1908. Atunci iarăși s'a manifestat un oarecare interes — determinat mai mult de considerații politice — care — durere — s'a stins repede. De-atunci cursurile au urmat an de an, însă fără nici o căldură, mai mult ca o lucrare forțată, făcută la întâmplare. Astfel în anul ultim (1911) abia s'au ținut cursuri în 46 comune spațioase la 20 protopresbiterate. Rezultatul a fost acesta: 570 analfabeteți instruiți cu succes în scriere și citire.

Deci pentru a da un avânt nou acestor cursuri, și a le asigura oel puțin în parte succese mai mulțumitoare, Consistorul arhidiecezan ia deocamdată următoarele măsuri:

1. Începând cu iarna anului 1912, în fiecare comună bisericească din arhidieceză, se declară obligatorie ținerea cursurilor de analfabeteți.

2. Aceste cursuri, cari stau sub auspiciile Consistorului arhidiecezan, au să fie înființate prin cooperarea parohului și a învățătorului local, iar dacă sunt mei mulți, a tuturor. La acțiunea sa adauge și ajutorul altor eventuali cărturari, cari se găsească în comună. Însăroinirea aceasta constituie pentru preot una din îndatoririle sale pastorale, iar pentru învățător unul din obligamentele sale culturale extra-scolare.

Inființarea cursurilor.

Inființarea se va face în modul următor:

Deodată cu această „Instrucție“ se trimite fi-cărui oficiu parohial *circulara* Excelenței Sale I. P. S. arhiepiscop și mitropolit, care tratând aceeași chestiune, de astădată este aproape identică cu cea din anul trecut. În înțelesul ei, fiecare preot va ține în una din Daminecile lunei *Octombrie* după liturgie o *cuvântare*, arătând scopul și însemnătatea acestor cursuri. În aceeași — sau dacă nu e posibil — în proxima Daminecă, fiecare învățător este obligat a ține pentru poporul adunat în școală o conferință populară liberă, care va avea să trateze limpede aceeași chestiune.

Paralel cu această acțiune pregătitoare să se compună — prin preot și învă-

FOIȘOARĂ.

Religiunea copiilor.

— Traducere —

de G. Fl. Preșmeranu.

(Fine).

Tot asemenea nu m'aș putea împăca cu gândul, ca oamenii, cari nu sunt sin-ceri și nu iubesc adevărul, să fie aproape de Dzeu și să aibă ceva comun cu el.

Ce daruri alese ale trupului și sufletului au copiii, de cari ei au fost învrednicți în atât belșug, dară ei nu știu să-și dea sama înoă de aceste favoruri.

Puțin își bat capul cu laudele lumii! Ei se năzuiesc să fie îndrăgiți și să se poarte brav. Băgat-am de samă oare, cum se poartă copiii la joă? Ei nu întreabă, că oare cu cine se joacă, că oare soții lor de joă sunt din familie bogată sau săracă.

Ei nici nu-și dau sîma, că copilului din casă mai aleasă și bogată îi stă în drept să facă pe grozavul, față de copilul din casa mei de rând. Izadar ai căuta să-i convingi, că în fața unei haine mai frumoase trebuie să ai mai mult respect, ca în fața unei haine mai de rând.

Și cu câtă evlavioasă atențiune urmăresc ei poveștile, cu cari caută să-și distregă mama lor, căutând să-și familiarizeze cu viața Mântuitorului și cu ființa Dzeului celui ceresc! Cu ce convingere îți rostos ei versurile dimineața, când se scoală și seara când îi conduce mama lor la odihnă!

Noi cu toți ne dăm samă și simțim farmecul acestui sentiment de evlavie.

Evlavia aceasta este ceea ce constituie religionea. Acele, care caută să pătrundă în ființa celor mici putem zice, că va învăța dela ei, nu mai puțin, decât dacă er ceti cele mai voluminoase opui ale celor mai vestiți savanți. Noi și iubim de fapt pe copii. Iubirea ce le-o arătăm lor, este pentru ei o necesitate internă.

Iată ce a zis Spencer:

„Acele, care mă lipsește de lucru, îmi ia viața. Tot așa acela, care îi lipsește pe copii de iubire, îi lipsește și de viață“.

Copilul iubește totu', ce-i ese înainte. Floricea din grădina, ca și animalul din căsuța lui! Chiar și o piată e în stare să o strângă cu gingășie la piept.

Aceasta li se va fi părând celor maturi un lucru fără minte. Este însă reflexul unei vieți mai înalte!

Copiii nu văd bucuros nici ochi plânși. Cu câtă ardoare să năzuiesc a zvânta lacrimă, a mângăia. Cât de fericiți se simt

ei, dacă pot să întindă un ajutor cu slăbuțele lor puteri.

Ura și disprețul și-a făcut sălașul numai în sufletul omului, care și-a uitat de paradizul tinereții!

La iubire și binecuvântare ne putem aștepta numai din partea omului evlavios și nestricat. Mult se dăscută înoă și azi, că ce înseamnă „a crede“? A crede înseamnă: „a te încrede și a fi fericit“.

Părerea, că credința nu ar fi decât o ținere de adevărate a unor istorisirii evlavioase și a unor întâmplări, sau o reproducere a unor articoli de credință, se mai ține încă cu forță.

Și, durere, că această părere, pe care înaintașii noștri au stabilit-o, se mai susține cu trâinicie! Noi noi nu desprețuim pe înaintașii noștri, ba ne plecăm urechea bucuros la vorbele câmpănite ale învățătorilor noștri.

Doară noi înși-ne nu ne putem fixa altcum credința noastră în vorbe. Și nu e lucrul principal, că într'un fel sau altfel se cugetă și se vorbește despre Dzeu.

Lucrul principal e, că ai un Dumnezeu sau că te înorezi lui, că îl recunoști pe El, ca o putere în viață, că te temi de El și îl iubești pe El sau nu? Și tu cu ce se poate asemăna credința noastră? Să vezi, eri am văzut pe un om

bătrân, dar nu un bătrân prietinos, ci unul morozănos și posomorât.

Copiii lui abia puteau să o scoată la cale cu el. Cu un astfel de om nu se aseamănă credința.

Din contră are multă asemănare cu acel tinăr, care pleacă în lume salu-tând florile de pe marginea drumului, și care se bucură de negură, ca și de ziua cu soare, precum și de priveghi-toarea ce se avântă de pe lanul de grâu, și își înalță cântecul în sferele nemărginite.

Tot așa, credința se află ca acasă în sufletul unui călător, ce se coboară dela munte. Colo sus pe culme, el a respirat aerul înălțimilor, așa că acum iarăși poate să zăpoește mai lesne arșița dela șes: grăjile vieții.

Copiii cunosc credința. Ei înoă au uneori câte o grije sau teamă. Dară ei știu câte un loc, unde ei se pot refugia, și adeocă brațele și sânul mamei lor!

Ei știu pe cineva, care e mai tare decât ori ce lipsă și mai puternic decât ori ce om: „pe tatăl lor“. El trece în ochii lor și de bogat. A lui e școala, unde ei învață și casa de sfat, unde se adună oamenii din sat, sau chiar și biserica, unde el predică. Și nici chiar credința în solum-pul Dzeu nu cauzează copiilor vre-o greutate.

El trimite soarele, ca să fi lumină pe pământ și aprinde noaptea stelele.

tor — lista analfabeților anunțată de bună voie la cercetarea cursurilor. Intru cât s'ar constata, că numărul celor anunțați benevol nu stă nicicum în proporție cu numărul total al analfabeților din comună, atât preotul cât și învățătorul vor merge cu un pas mai departe, insistând personal la fiecare analfabet în parte să se înscrie la aceste cursuri.

Aceste lucrări au să se facă în cursul lunii Octombrie, așa încât la sfârșitul acesteia să fie fixată lista celor cari vor cerceta cursurile. Considerând că aceasta este o chestiune de cultură generală, neavând să primeze alte puncte de vedere, decât cele strict culturale, la cursuri au să fie primite și femeile analfabete. Intrucât se poate, ele vor fi instruite separat.

Organizarea internă.

Cercetătorii au să fie împărțiți în 2 grupe. Grupa întâi o vor forma analfabeții dela etatea de 15—25 ani, iar grupa a doua cei dela 25—45 ani. Una va fi condusă de preot, iar cealaltă de învățător. Aceasta însă nu-i împiedică, ca fiecare să participe — și e de dorit — la prelegerile celuilalt ajutându-l în munca sa. Îndată ce s'a fixat lista cercetătorilor și s'au împărțit în grupe, fiecare preot va adresa o petiție de drept al Consistorului arhidiecezan, cerând *Abecedarul lui I. Bota* în atâtea exemplare de câte are trebuință. Consistorul îi pune gratuit la dispoziția comunelor bisericesti.

Pe lângă *Abecedar*, fiecare analfabet trebuie să mai aibă cel puțin 5 cete, 2 condeie și 2 creioane. Acestea costă atât de puțin încât fiecare analfabet și le poate cumpăra din bani proprii. Analfabeții pot uza la început și de tăblițe, mai ales acolo cari au copii de școală. După ce însă în viața practică oamenii nu scriu pe tăblițe, e de dorit ca tăblița — în cât e posibil — să fie evitată și să se scrie mai mult pe calete.

Mijloacele de încălzit și luminat, au să fie prestate de comunele bisericesti.

Cursurile se vor ține în localul școlii confesionale. Unde nu sunt astfel de localuri, în cele comunale sau chiar de stat, pentru a căror cedere se va cere voie dela furile competente. Și direcția instituției „Országos Közművelődési Tanács” dispune să se reflecteze la localurile școlilor noastre în scopul ținerii acestor cursuri. Prin urmare, văzăm și noi de dreptul reciproității.

Unde nu va fi posibilă nici una din aceste modalități, se va închiria un local ieftin și potrivit.

Cursurile vor începe necondiționat la 1 Noembrie și se vor termina la 1 Martie. De astădată însă, fiind timpul înaintat, vor începe — în mod excepțional — deodată cu postul Crăciunului, deci la 15 Noembrie. Ele se vor ține de 3 ori în săptămână, câte 2 ore, mai ales sears. Unde însă împrejurări locale cer altă ordine, ea se poate schimba. Numărul cursurilor — în caz de schimbare — are să rămână același. Dacă într-o comună numărul celor anunțați e atât de mare, încât să se poată forma 2 grupe, fiecare conducător va ține — după o consultație comună — în 3 zile ale săptămânii cu grupa sa, iar celelalte 3 zile rămân pentru al doilea conducător.

Unde nu este învățător, va ține preotul cu ambele grupe împreună, în 3 zile ale săptămânii și invers.

În comune unde preotul este prea înaintat în vârstă, cursurile le va conduce învățătorul singur. Dacă însă sunt mai mulți învățători, se vor împărți între aceștia.

Și ori cât rău și întunecare s'ar afla pe pământ, copiii îndată își fac judecată. Bunul Dumnezeu și de vină la acestea, și diavolul le-a făcut. Am putea zice: „Copiii sunt încă așa, ca copiii”.

Mai târziu vor vedea ei lumea și pe Dumnezeu și pe tatăl lor în aște colori. Aceasta ar fi prea necruțător zis.

Să zicem mai bine, după cum s'a exprimat odată Garok: „De două ori e frumoase soarele: dimineața, când el în deplină strălucire se ridică din dosul culmilor și își revărsa podoba sa de raze de pământ, și sara, când el se eboară spre asfințit, aurind încă odată totul: Arbori, iarba și ființe omenești etc. Tot astfel și omul de două ori e mai ales frumos, și adevărat în dimineața vieții sale, când el însuși este de încrederea cătră tatăl său cel ceros, privește în lumea aceluși, și sara, când grijile și păcatele s'au trecut și când chiar și desiluziile vieții se tâlmăcesc într-o cântare profundă și plină de laudă: „Dzeu a chibzuit în înțelepciunea sa totul bine astfel, că tot ce a făcut e bine alcătuit, să-i dăm dară cu toții mărire și cinste”.

Noi n'am da bucurie esperiențele de peste zi, și nici luptele sau suferințele traiului, căci ele constituie o bucată din noi înșiși-ne și ele ne-au obținut pașii pe calea progresului, ne-au sprijinit să dăm înaintate.

Organizarea învățământului și îndrumări metodice.

În ambele grupe se vor preda 3 obiecte: 1. Scrierea. 2. Citirea și 3. Aritmetica. Anume: în ora primă se va propune *scris-cetitul*. În ora a doua — după o pauză potrivită — se va lua *aritmetica*. Instrucțiilor însă, le stă în voie să schimbe această ordine, dacă cere trebuința.

Drept manual pentru analfabeți, se va folosi la *scris cetit* *Abecedarul* de I. Bota. La aritmetică, nu e nevoie de carte.

Materiile cari trebuie să se predea, sunt următoarele:

a) La *scris cetit*: materia'l cuprins în *Abecedar*.

Firește, că îndată ce „elevii” se vor fi deprins bine în scris-cetit, nu au să rămână exclusiv la *Abecedar*, ci se va ceti — și aceasta e necesar — și din alte cărți (d. p. cărți de rugăciune, cărți cu povești și cărți de economie, cărți de igienă, cărțile din Biblioteca populară a Asociației, cărțile din Biblioteca Șgune, editată de p. protopop Dr. I. Lupș de la Săliște etc.)

b) La *Aritmetică* se vor lua cele 4 operații fundamentale (adunare, scădere, multiplicare și împărțire) oral și în scris cu cifrele dela 1—1000.

Ar trebui să spunem ceva relativ la metoda de propunere.

Consistorul arhidiecezan s'a ocupat de această chestiune încă în 1908, și când ca temă în conferențele învățătorești problema: „Care este metoda cea mai bună pentru instruirea adulților în scris și cetit?”.

Cetind lucrările conferențierilor am găsit, că partea covârșitoare militeză pe lângă sistemul *cuvintelor normale*. În adevăr acest sistem e și cel mai psihologic și pedagogic modern îl consideră de cel mai superior. După această metodă, se procedează la învățarea scris-cetitului prin aplicarea procesului *analitic-sintetic*.

Consistorul crede, că nu e necesar să se mai dea și aici o explicație amănunțită a acestui sistem, câtă vreme toți învățătorii îl cunosc, atât din teoria pedagogică învățată în Seminar, cât și din practica zilnică ce o fac în școala primară. Intrucât totuși ar dori unii, și mai ales preoții să fie orientați, pot găsi îndrumările necesare la pag. 105 și 155 ale *Planului de învățământ* din 1911 editat de consistorul mitropolitan.

Fără îndoială, că multe din greșelile cari se întîmpină la instruirea copiilor în anul întâi de școală, dispar la adulți, având aceștia facultățile spirituale mult mai dezvoltate. Se va da însă și aici cea mai mare atenție desfacerii *cuvintelor* în sunete, care e de o importanță principală la învățarea scris-cetitului.

Scrișul și cetitul va începe și aici după metoda *scriptologică*, adică deodată cu scrierea literelor se va învăța și cetirea lor.

Indicând sistemul *cuvintelor normale* ca cel mai psihologic în instruirea adulților, aceasta nu înseamnă, că am impune în mod oficial, întrebunțarea lui. Din potrivă; instructorilor le stă în voie să aleagă sistemul care le convine mai bine.

Luorul de competenție e, să obțină rezultate satisfăcătoare.

La predarea Aritmeticii, se va proceda după îndrumările metodice, cuprinse la pag. 155 și următoarele ale *noului plan de învățământ*.

Piedecele vor fi și aici nu't mai mici, decât la copii începători, pentru toți a-

dulții știu face deja socotele mentale în cadrul celor 4 operații fundamentale. Rămâne, ca ei să învețe ale face și în scris. Va trebui să se învețe foarte bine *tabela înmulțirii*, fără de care nu te poți mișca în socotele. Bine înțeles că și la adulți: socoteala orală ve premerge celei în scris.

Problemele — ce să fie interesante și să se obțină rezultate rezeși și bune — se vor lua în preponderanță din viața practică și ocupația zilnică a credincioșilor.

O atenție deosebită trebuie să se dea cunoașterii banilor, măsurilor, timpului, prețului, capitalului, dobânzii etc., în fine lucrurilor de cari țărânul are neapărată trebuință în viața zilnică.

În cele dintâi 3 luni se vor face exerciții, atât la scriere cât și aritmetice: cu *creionul*. În luna din urmă să se scrie — intrucât e posibil — exclusiv cu pens, fiind acest mod de scriere mai greu dar și mai însemnat.

Fiecare adult va prezenta la sfârșitul cursului un (1) *caet* scris curat și frumos cu pens, care să dovedească progresul ce l-a făcut.

Examen finale.

În răstimpul dela 15 Februarie — 1 Martie, toți conducătorii de cursuri vor ține cu „elevii” lor *examene publice*. Zua ținerii examenelor se va anunța în biserică cu 8 zile înainte, având să fie poftiți toți credincioșii adulți. E de dorit, ca examenele să se țină în zi de *Duminecă*, ca să poată fi cercetate de cât mai mulți credincioși.

Aceste examene sunt necesare din 2 motive: întâi, ca adulții instruiți să aibă prilej a dovedi, că timpul petrecut în această școală de iarnă n'a fost zadarnic; al doilea, ca obștea satului să se convingă cât de folositoare sunt aceste cursuri pentru cei neînvițați, așa încât ele să influențeze în mod binefăcător și asupra celor îndolenți, determinându-i să le cerceteze în viitor. La sfârșitul examenului presidentul va ține o cuvântare potrivită: de laudă la adresa celor instruiți, de indemn la adresa publicului. E știut, că țărânul nostru se lasă convins mai mult de fapte decât de vorbe. Tocmai această constatare justifică ținerea examenelor.

La examen se va prezenta lista cercetătorilor. (Din această listă se va trimite câte un formular fiecărui conducător de curs). Această listă va fi însoțită de conducătorul cursului și de prezidențial examenului. Lista împreună cu cașetul fiecărui elev și cu Cronica școlii de adulți se va așterne în cele dintâi 5 zile după examen — protopopului. Acesta va promova Consistorului în cele dintâi 10 zile ale lunii Martie sub un exhibit, toate rapoartele imprimă și ocolusele relative la cursurile ținute în tractul său. Va să zică cel mult până în 15 Martie st. v. rapoartele despre toate cursurile de analfabeți ținute în arhidieceză necondiționat trebuie să fie la Consistor, ca acesta — conform concluderilor sinodale No. 48/1912 să poată prezenta sinodului arhidiecezan raport amănunțit în această afacere.

Pentruca să nu se facă lucră de mântuială, ci această școală să-și facă datoria în mod serios potrivit scopului cultural însemnat ce-l urmărește, Consistorul a tipărit o *Cronică*, care se trimite tuturor oficioșilor protopopești, spre a fi distribuite în câte un exemplar conducătorilor de cursuri, cari s'au anunțat până în 15 Noembrie a fiecărui an. Ei va trebui purtată cu toată exactatea, fără a se introduce în ea date și fapte false.

Relativ la această „Cronică” credem că nu e necesar să se mai dea explicații speciale fiind destul de limpede formulată. Cel mult putem accentua stăta, că rubrica primă se va umplea de pildă așa: 16 Decembrie 1912 dela 6—8 ore. După aceasta se vor umplea și celelalte rubrici în mod exact și corespunzător, având conducătorii să tragă înșiși liniile orizontale după fiecare curs, așa ca prin aceasta să se evedențeze numărul cursurilor ținute.

Cu privire la ținerea cursurilor accentuăm, că dacă de pildă conducătorul ar observa că ascultătorii sunt prea obosiți așa încât n'ar putea cuprinde o lecțiune nouă, se poate sista lecțiunea înlocuindu-se cu cetiri din cărți ușoare, care să le redea vioiciunea sufletească. Aceste cetiri le va face conducătorul, având în acest scop să aducă totdeauna cu sine una sau mai multe cărți potrivite.

Totodată însă va indica acest fapt în „Cronică” la rubrica materiei, ce ar fi trebuit să se predea, spunând ce s'a cetit și din ce autor.

Șezători de cetire.

Această organizare însă nu este suficientă, respective nu e deplină în vederea scopului cel al cursurilor de reparare.

Președintele examenului este preotul local. Unde sunt mai mulți: conducătorul oficiului parohial.

ține. Căci tratând chestiunea instruirii analfabeților în scriere, cetire și socotit, izolat desăvârșit de problema generală a civilizației, ea va rămânea fără roadele așteptate. Scopul școlii nu este numai acela ca să învețe pe țărani a scrie, a ceti și a socoti. Acesta e numai un scop formal. Am putea zice, că e numai un mijloc pentru realizarea unui scop, unei probleme mai înalte.

Mărginindu-ne numai la acest scop formal, să nu credem că am sozrit procentul analfabeților. Aceasta este o părere greșită, care pare a fi generală. Luorul de competenție e, să convingem respective să dăm poporul posibilitatea de a se convinge el înșiși despre trebuința și folosul real al cărții. Munca cântărilor numai atunci va fi înconunată de succes, când se va putea arăta un număr cât mai mare nu de țărani cari au atestat de școală primară în regulă, ori au cercetat școala de analfabeți, ci un număr cât mai considerabil de case țărănești, în cari întâlnești călimară, condeiu și cărți, pe care țărânii le utilizează încredințați de necesitatea și folosul lor. (Cf. Spiridon Popescu, *Contribuțiuni la munca pentru ridicarea poporului*, București edit. II. 1911).

Aceasta trebuie să fie ținta supremă a luminătorilor dela sate. Prin urmare, prin simpla instruire a analfabeților în scriere, cetire și socotit, am săvârșit numai un lucru de jumătate. El trebuie deosebit de completat. Modalitatea ar fi următoarea. În fiecare *Duminecă* din durata cursului de instruire, se vor ține după vecernie șezători de cetire. Ele se deoară obligatoare, și se vor ține de aici înainte fără întrerupere. La aceste șezători, pe lângă analfabeți, va trebui poftiți și obștea satului.

La noi, prin stăruința Asociației și a Consistoriilor, s'au ținut și până acum șezători de cetire. Ele însă n'au prea fost efective, pe deoparte fiindcă nu se țineau sistematic și după un plan bine fixat, pe de altă parte fiindcă nu li s'a dat o interpretare corectă. Anume instruirea poporului se făcea cu ajutorul *prelegerilor populare* în majoritatea lor cetite. Această metodă are lipsă de o corectură din punctul de vedere al psihologiei maseelor. Anume se știe, că pentru a putea asculta și înțelege cu folos o conferință cetită, trebuie ca spiritual să fie pregătit prin un exercițiu anterior. „Mintea țărânului însă nu poate suferi o încordare bruscă, tocmai din lipsă de exercițiu. Discursul sau conferința deo, nu poate conveni minții țărânului cu atât mai puțin discursul pretențios. Discursul (conferința) obosește orând mintea lui și nu mai e în stare să urmărească ordinea ideilor dezvoltate”. (Cf. Spiridon Popescu, o. c. pag. 193).

Trebuie căutată deci forma potrivită cu potența spirituală a țărânului. Această formă este *dialogul*. Deocamdată se va folătura forma conferențelor cetite, și se va accepta dialogul la întrunirile de *Duminecă*. Procedul care ar trebui urmat, îl expune același excelent cunoscător al sufletului țărănesc, în chipul următor: „Să nu te apuci de făcut filozofie, mai ales la început. Ai să stai de vorbă cu ei asupra lucrurilor știute, asupra lucrurilor cari se prezintă în viața lor curentă. Să vorbești puțin, și-i lași mai mult pe ei să vorbească. Înset, înset însă, să introduci rânduală în vorbă: să vorbească pe rând. Să nu-ți lai a erul grav de savant; la început vei avea nevoie să arăți, că te interesează chiar și flecăria lor. Să te ferești de a contribui cumva la mărirea dorinței de flecărire; nici într'un chip însă să n'arăți că ești nemulțumit de pornirea lor firească de a flecări”.

Să pândești momental potrivit de a introduce în vorbă, pe nesimțite, chestii din cari ei pot căpăta cunoștinți noi. Când s'a început o chestie, să nu vorbești numai dta. Să nu contrazici în chip hotărât o părere a cuiva. S'arăți, că tuoral poate fi altfel. Odată începută vorba serioasă, să n'o ții multă vreme; ei nu sunt deprinși să fie multă vreme atenți. Schimbă atunci vorba și lasă-i să flecărească din nou. Totdeauna să începi prin a cere părerea unuia din ei asupra chestiei, de care ai vrea să te ocupi; lasă-l să-și spună părerea lui întregă, chiar de ai vedea că-i greșită. Să te stăpânești să nu te miri cumva; mirarea i-ar jigni amoral propriu! Să te arăți, să te sforțezi chiar să te arăți, că te interesează părerea ori cul. Să te ții strict de *metoda dialogică*. (Cf. S. Popescu, o. c. pag. 193).*)

În legătură cu această formă de discuție se vor face cetiri libere în fiecare *Duminecă*. *Să liber* înțelegem, că conducătorul să nu cetească necontentit din carte, ci să reproducă anumite părți orale, în rezumate scurte. Aceasta convine ascultătorilor și le ține trează atenția. Ce-

*) Indemnăm cu toată căldura preoțimea și învățătorimea, să-și cumpere această carte minunată. Ea se capătă în Librăria arhidiecezană pe prețul de 2 cor.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. or. d'n comuna bis. **Dumbrava**, protopresbiteratul Reghinului prin aceasta se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare in „Telegrafal Român“.

Emolumentele sunt: 1000 cor. salar fundamental, și anume 620 cor. d'n repartiție pe popor și 380 cor. ajutor dela stat votat din anul trecut; cvinevenalele, la cari va fi îndreptătit învățătorul ales le va primi toate din ajutorul dela stat; cvartir natural și grădină.

Învățătorul ales e îndatorat, pre lângă ținerea școalei de repetiție să instrueze elevii in cântările bisericesti și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Concurenții să-și înainteze rugărilor instruite conform normelor in vigoare la subsemnatul oficiu protopopesc in termenul deschis, iar pentru a se face cunoscuți poporului să se prezenteze într'o Duminică ori sârbătoare la biserică spre a cânta.

Reghinul-săsese, (Szászrégen) 23 Octomvrie 1912.

Oficiul protopopesc al Reghinului in conțelegere cu comitetul parohial din Dumbrava.

Vasile Duma
protopop.

Monografia

institului seminarial teologic-pedagogic „Andreian“

al

arhidiecezei gr.-or. rom. din Transilvania

de

Dr. Eusebiu R. Roșca,
director.

Se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu sau dela autor cu prețul: Broșată 3 cor. 50 fil. Legată 4 cor. Porto poștal 30 fil.

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștele, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit in lume, **Steckenpferd din Lapte de Crin**, marea cal pe băta de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află in farmacii, drogerii, parfumerii și in alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera“ pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; in tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 32-40

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

I. Enescu:

Cooperativele sătești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 1-50, porto 5 fil.

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit in comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc in lucrare orice pictură in ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. In timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,
pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

(46) 42—

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc.) cu prețuri de 600 — 2000 cor. **Armoniuri de școală** dela 200 cor. in sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici,**
profesor de muzică.

Sibiu, strada Cisnădiei Nrul 7.

(Vis-à-vis de hotelul *Impăratul roman.*)

(411) 25—

Recuisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**

Serviciu prompt și conștientios.

Prima fabrică transilvană

ces. și reg. privilegiată

de casse de fier și oțel,

și

lăcătușerie de artă și construcție,

instalată cu putere electrică.

E. Purece,

Sibiu — Nagyszeben

Strada Faurului 19 (Schmidgasse).

(188, 15—20)

Cataloge de preț gratis și franco.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în ulei, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipt
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Înălțarea — Floriile
- Tăierea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sfântului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

II.

- Iisus pe Cruce
- Înălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumtru călare
- Sfântul George
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

IV.

- Arhanghelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	34-60	42—	56—	70—	cor. foarte fine.
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56—	72-50	23-10	27-30	40-60	49—	65-80	20-30	23-80	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—	„ fine.
simple . . .	14—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	19-60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile